WOLNOŚĆ WOLNOŚCI NIERÓWNA

Beáta Barlová, nauczycielka w Gymnázium sv. Moniki, Prešov, Republika Słowacka

1. PRACA ZE ŹRÓDŁAMI HISTORYCZNYMI

Protokół:

Sporządzony dnia ... 1950 w Kurimie, powiat Giraltovce, dotyczący przejęcia młyna i tartaków, będących w posiadaniu pana Jána Mihaliča, obywatela Kurimy, wziętych w dzierżawę przez Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne Giraltovce dnia 01. 01. 1951.

Obecni :

1. Właściciel: Ján Mihalič
2. Przedstawiciele RSP Giraltovce
3. Świadkowie

Na podstawie sprawozdania właściciela o wynajmie swojego młyna w Kurimie RSP w Giraltovcach jako najemcy – o czym mówi odrębna umowa wynajmu – RSP w Giraltovcach jako najemca bierze w posiadanie i użytkowanie od dnia 01.01. 1951 cały młyn w stanie faktycznym w chwili wynajmu wraz z wyposażeniem wedle spisu inwentarza, który został sporządzony przy podpisaniu umowy, oraz podpisany przez obie strony.

Protokół RSP Giraltovce

Ján Mihalič, jako wyzyskiwacz i wróg systemu demokracji ludowej w naszej republice, jest oskarżony o zdradę i szpiegostwo, których dopuścił się w lutym 1951 wchodząc w bezpośredni kontakt z agentami obcego wywiadu CIC, w celu dostarczania raportów wywiadowczych, które miały służyć zakłóceniu i destrukcji systemu demokracji ludowej naszej republiki.

Z aktu oskarżenia przeciwko Jánowi Mihaličovi

Skazuje się:

1) oskarżonego Jána Mihaliča na karę 12 lat utraty wolności

...dodatkowe kary:

Według § 49 kodeksu karnego sąd decyduje u obu oskarżonych na przekazanie całego majątku na rzecz państwa.

Według § 43 kodeksu karnego oskarżeni tracą obywatelskie prawa honorowe, przy czym utratę praw obywatelskich wskazanych w § 44 ust. 2 kodeksu karnego zatwierdza się na 10 lat.

Wyrok

...w tym dopełnili się:

Oskarżony Ján Mihalič oraz ... dopuścili się szpiegostwa na rzecz zachodnich imperialistów,

w tym celu założyli za granicą martwą skrzynkę kontaktową, przez którą, kontaktując się z agentem, ujawniali tajemnice państwowe z zamiarem przekazania ich obcemu rządowi.

Ad 1) przestępstwa zdrady według §78 ust. 2 lit. a), ust. 1 lit. c) kodeksu karnego.

Z wyroku Sądu państwowego w Bratysławie

ZADANIA:

a) Na podstawie protokołu określ, w jaki sposób państwo próbowało przejąć majątek ludzi jeszcze zanim zostali aresztowani lub oskarżeni.
b) Za pomocą źródeł zbadaj, przeciwko jakim grupom obywateli były prowadzone procesy polityczne.
c) Jak nazywały się takie procesy?
d) Z czego utrzymywał się wspomniany Ján Mihalič?
e) Dlaczego, według ciebie, był on wrogiem społeczeństwa?
f) O jakie konkretnie czyny został oskarżony?
g) Jaki zapadł wyrok?

2. PRACA ZE ŹRÓDŁAMI HISTORYCZNYMI:

Komuniści i religia

My, komuniści, ogłaszamy,
że w pełni uznajemy demokratyczną zasadę swobody sumienia i religii, podobnie jak uznajemy swobodę do pełnienia obrzędów religijnych.
Religię uznajemy za duchową i prywatną kwestię każdego człowieka i dlatego odrzucamy wywołanie w sprawach religijnych jakiegokolwiek sporu, który by zagrażał jedności narodu...

... oskarżenia Tomáša Konca ... dlatego,
że w dniu 12.12.1983, po uprzednim wspólnym ustaleniu, bez pozwolenia czechosłowackiego rządu, przekroczył czechosłowacko-polską granicę na katastrze wsi Mníšek pod Popradem, z planem przewiezienia z Polskiej Republiki Ludowej do Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej literatury różnego rodzaju, obrazków i pocztówek o tematyce religijnej w większych ilościach, nagrań na kasetach magnetofonowych oraz innych rekwizytów mszalnych o wartości conajmniej 29 286 koron, przy czym tego samego dnia o godz. 13:00 został zatrzymany z przemycanym towarem przez oddział straży granicznej PRL... czym dopuścił się czynu karalnego zgodnie z przepisami o obrocie towarami z zagranicą według §7 ust. 1 k §124 ust. 1, ust. 2, lit a) kodeksu karnego.

Z wyroku Sądu państwowego w Bratysławie

<u>Uzasadnienie wyroku:</u>

Tomáš Konec jest człowiekiem podchodzącym do religii w sposób fanatyczny, aktywnie uczestniczył w nielegalnym imporcie szkodliwych religijnie i antyspołecznych materiałów z PRL do CSRS, dokąd docierały nielegalnymi drogami z kapitalistycznej zagranicy.

Z tajnego protokołu SB „Kamelot" poświęconemu T. Koncowi

Wyrok w imieniu republiki
skazuje zatem

Ob. Tomáša Konca: Według §124 ust. 2 kodeksu karnego na bezwarunkową karę ograniczenia wolności w wymiarze 12 miesięcy

Politechnika Słowacka, Wydział Mechaniki, Bratysława
01.10.1984

Decyzja

Na podstawie wyroku komisji karnej § 54 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym
nr 39/1980 zostaje Pan wydalony z uczelni.
Uzasadnienie.
Za poważne naruszenie obowiązków obywatelskich, jako że bez zgody władz czechosłowackich w grudniu 1983 przekroczył Pan granicę PRL i został tam aresztowany przez służby bezpieczeństwa na okres 4 miesięcy. Tym samym naruszył Pan uczelniane obowiązki studenta Wydziału Mechaniki Politechniki Słowackiej w Bratysławie.

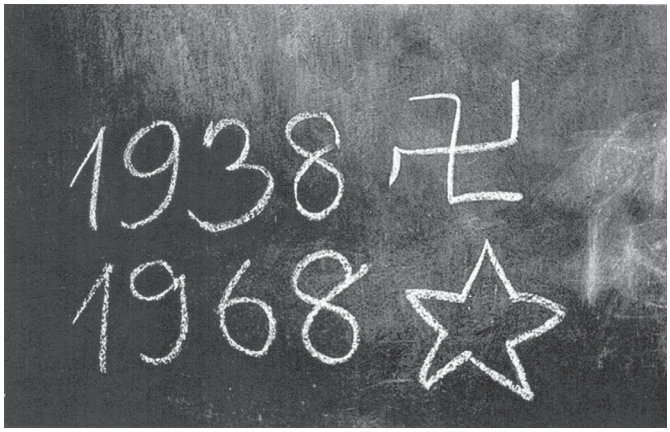
Zgodnie z § 37 ust. 1 dekretu Min. Szkol. SRR nr. 105/1980 o studiach na uczelniach wyższych, może Pan się odwołać od tej decyzji w ciągu ośmiu dni od otrzymania niniejszego pisma.

Dziekan WM

Postanowienie dziekana Wydziału Mechaniki w Bratysławie

ZADANIE:
a) Porównaj przedwyborcze obietnice Komunistycznej Partii Czechosłowacji w 1946 roku z rzeczywistością w czasach socjalizmu.
b) Wskaż fakty, które są rozbieżne z decyzją wyroku wydanego przeciwko T. Koncowi i pozostałym. Dlaczego, Twoim zdaniem, wyrok był tak niespójny? (podpowiedź: rok 1975, sprawdź w Internecie).
c) Przedstaw, jakie następstwa miało przestępstwo popełnione przez Tomáša Konca.

3. PRACA Z FOTOGRAFIĄ I ŹRÓDŁAMI HISTORYCZNYMI:

Napis na zdjęciu: Ruscy do domu

ZADANIA:
a) Jakie symbole widzisz na zdjęciach?
b) Co obywatele chcieli przez nie wyrazić?
c) Dlaczego, jako porównanie, wykorzystano rok 1938?
d) Znajdź błąd na jednej z fotografii.

Wschodniosłowacki Okręgowy Komitet Narodowy w bieżącej sytuacji
Żądamy wycofania okupacji Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej
Niech przemówią towarzysze Dubček, Svoboda, Smrkovski i Černík - Obca armio, wycofasz się znaszego kraju? – Chcemy połączyć się ze wszystkimi obywatelami kraju – Zróbmy wszystko w interesie zaopatrzenia ludności – Utrzymajmy odpowiedni porządek!

Z czasopisma Východoslovenské noviny w sierpniu 1968 o sytuacji w Czechosłowacji

Stanowisko plenum Wschodniosłowackiego Komitetu Okręgowego Komunistycznej Partii Słowacji
BARBARZYŃSKIE NARUSZENIE KARTY ONZ
Zdecydowany i jednoznaczny protest – Żądamy, by wojska Układu Warszawskiego wycofały się poza granice Czechosłowacji. – ... Prezydium Centralnego Komitetu KPCz – Towarzysza A. Dubčeka mianujemy na stanowisko pierwszego sekretarza Komitetu Centralnego KPCz...

Z czasopisma Východoslovenské noviny w sierpniu 1968 o sytuacji w Czechosłowacji

e) Jakie stanowisko zajęli przedstawiciele Okręgowego Komitetu Narodowego wobec sytuacji w Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej?
f) Dlaczego w tytule napisano o „barbarzyńskim naruszeniu Karty ONZ"? Sprawdź w Internecie.

4. PRACA ZE ŹRÓDŁEM HISTORYCZNYM

„Każdego dnia w tramwaju, którym jeździłem do pracy i z powrotem, podróżowali co najmniej trzej oficerowie SB w cywilu i mnie obserwowali. Zazwyczaj dwóch z nich wsiadało razem ze mną, każdy z nich stał przy innym wyjściu... Czwarty jechał samochodem za tramwajem i czasem towarzyszył mu jeszcze jeden mężczyzna... Szybko się zorientowałem, że każdego, kto mnie przywitał, gdy tylko wysiadł z tramwaju, śledził jeden z agentów. Później od tych, którym poświęcali tyle uwagi, dowiedziałem się, że ich zatrzymywano, byli legitymowani... a kilka dni później wzywano ich na przesłuchanie. Niektórym grożono, że stracą pracę, jeśli nadal będą ze mną rozmawiać. Te praktyki mnie gnębiły, więc postanowiłem, że będę unikać dalszych kontaktów. Nie chciałem, żeby ktokolwiek miał nieprzyjemności... I w ten sposób dopięli swego – izolowali mnie od ludzi".

A. Dubček

ZADANIA:

a) Wskaż, jakiego rodzaju jest to źródło.

b) Na ile tekst jest wiarygodny?

c) Wymień i wyjaśnij pojęcia historyczne zawarte w tekście.

d) Czy na podstawie tekstu można w przybliżeniu oszacować, w jakim okresie miały miejsce wydarzenia, o których pisze autor? Które fakty na to wskazują?

e) Jaki był cel ówczesnych władz Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej i do jakiego stopnia udało im się go osiągnąć?

ŹRÓDŁA:

Laktič, Erik a kol., Súbor historických dokumentov k národným dejinám pre gymnázia, Metodicko-pedagogické centrum 2003, Prešov
Osobisty zapis przesłuchań SB Ministerstwa BN, č. 3249/1951, Archiwum IPN, Bratysława: Skupinový spis státněbezpečnostního vyšetřování Ministerstva NB , č. 3210/1951, Archív ÚPN, Bratislava
Zapis przesłuchań, nr. 247/1984, Archiwum IPN Republiki Słowackiej, Bratysława
http://img.topky.sk/big/1143534.jpg/1968-okupacia-vojska-Rusi-Ceskoslovensko-Varsavska-zmluva.jpg
http://www.myjsmetonevzdali.cz/data/multimedia/34/e541eb30-5e6c-4a66-a94f-3379e652ea3e.jpg
http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/parlamentni-volby-26-kvetna-1946/
http://www.upn.gov.sk/publikacie_web/august68.pdf
http://www.eurocampus.sk/joomla/images/uputavky4/1968_title.jpg